

วาทกรรมวิเคราะห์พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก

ณัฐพงศ์ เข้มเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขาวิชาการศึกษา ภาควิชาการศึกษาและสื่อสารการแสดง

คณะศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2544

ISBN 947-17-0605-7

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I ๒๐514๒19

25 ค.ย 2546

DISCOURSE ANALYSIS OF HIS MAJESTY'S COMPOSITION "MAHAJANAKA"

Mr. Nattapong Yamcharoen

A thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Speech Communication
Department of Speech Communication and Performing Arts
Faculty of Communication Arts
Chulalongkorn University
Academic Year 2001
ISBN 947-17-0605-7

หัวข้อวิทยานิพนธ์

วาทกรรมวิเคราะห์พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก

โดย

นายณัฐพงศ์ แย้มเจริญ

สาขาวิชา

วาทวิทยา

อาจารย์ที่ปรึกษา

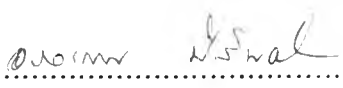
รองศาสตราจารย์ ดร.อรรรรณ ปิณฑน์โอวาท

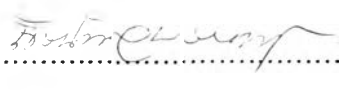
คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะนิเทศศาสตร์
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร. สุรพล วิรุฬห์รักษ์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรรรณ ปิณฑน์โอวาท)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ถิรนนท์ อนวัชศิริวงศ์)

ณัฐพงศ์ เข้มเจริญ : วาทกรรมวิเคราะห์พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก (DISCOURSE ANALYSIS OF HIS MAJESTY'S COMPOSITION "MAHAJANAKA") อาจารย์ ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อรวรรณ ปิณฑน์โอวาท ; 173 หน้า. ISBN 974 - 17 - 0605 - 7

การวิจัยเรื่อง "วาทกรรมวิเคราะห์พระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวาทกรรมในกระบวนการสื่อสารของพระราชนิพนธ์เรื่องพระมหาชนก รวมไปถึงศึกษาความหมายของเนื้อหา รูปภาพประกอบ และความเข้าใจของผู้รับสาร วิธีการศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบสหวิธีการ (Multiple Methodology) ประกอบด้วย การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) การสัมภาษณ์เชิงเจาะลึก (In-depth Interview) การสนทนากลุ่ม (Focus group Interview) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล สำหรับการวิจัยเชิงสำรวจบางส่วน

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า พระราชนิพนธ์พระมหาชนก ได้รับความสำเร็จสืบเนื่องมาจากอำนาจทางวาทกรรม ทั้งในลักษณะเปิดเผยและแอบแฝง อำนาจทางวาทกรรมนี้โยงใยเกี่ยวข้องกับเรื่องของศาสนา สถาบันพระมหากษัตริย์ เศรษฐกิจและสังคม จนไปถึงวัฒนธรรมของชาติ ด้วยเหตุนี้ทุกฝ่ายจึงให้การยอมรับ และเผยแพร่พระราชนิพนธ์พระมหาชนกอย่างแพร่หลาย จนประสบความสำเร็จอย่างงดงาม

ส่วนทางด้านเนื้อหาพบว่ามี การคัดแปลงให้เกิดความแตกต่างในตอนท้ายของเรื่อง ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้ในเนื้อหาสาระของคนในปัจจุบัน และเหมาะสมกับสภาพสังคมที่เกิดขึ้น พระราชนิพนธ์พระมหาชนกมีวัตถุประสงค์ในการพระราชนิพนธ์เพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ และเป็น การสะท้อนถึงค่านิยมประเพณีเพื่อให้เกิดการเทียบเคียงกับตัวละคร

ประการสุดท้าย ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่ากลุ่มผู้รับสารในการวิจัยครั้งนี้ สำหรับประชาชน โดยทั่วไปรู้จักและให้การตอบรับพระราชนิพนธ์พระมหาชนกอย่างดี แต่ในด้านความเข้าใจกลับพบว่าไม่ได้มีความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เช่นเดียวกับกลุ่มนักเรียนที่ได้รับมอบหมายให้อ่านพระราชนิพนธ์พระมหาชนกมีความเข้าใจละเอียดลึกซึ้งมากกว่า กลุ่มนักเรียนที่อ่านโดยความสมัครใจ

ภาควิชา วาทวิทยาและสื่อสารการแสดง ลายมือชื่อ.....
สาขาวิชา วาทวิทยา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ปีการศึกษา 2544..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

##4385075528 : MAJOR SPEECH COMMUNICATION

KEYWORD : MAHAJANAKA / DISCOURSE

NATTAPONG YAMCHAROEN : DISCOURSE ANALYSIS OF HIS MAJESTIY'S
COMPOSITION "MAHAJANAKA". THESIS ADVISOR : ORAWAN PILUNOWAD,
Ph.D., ASSOCIATE PROFESSOR. 173 pp. ISBN 974-17-0605-7

This research had as its main purpose to study the discourse in the composition of His Majesty the King's "MAHAJANAKA". The study investigated the content as well as illustrated pictures and the reader's comprehension. The procedures of the research were qualitative using multiple methodology comprising documentary research, textual analysis, in-depth interview, focus group interview and survey research.

The research indicated that the success of his majesty's MAHAJANAKA was due to the power of the discourse – both clear and hinting. The power of discourse was related to religion, sovereignty, economy, society and culture. Therefore, His Majesty's composition "MAHAJANAKA" was accepted and widely publicized".

His majesty's composition had made some adaptations in the last part of the narration, which was consistent with the comprehension of the people at present and an appropriation of current events. Besides that, MAHAJANAKA had aimed to focus on the country's development and to reflect the author's characteristics in the cast of the play.

The result of the research indicated that the readers in this research gave a big welcome to His Majesty's composition MAHAJANAKA but did not comprehend the real message. In the case of the students being assigned to read the book, it was found that they had a better understanding than those who voluntarily read it themselves.

Department Speech Communication and Performing Arts

Student's signature

Field of study Speech Communication

Advisor's signature

Academic year 2001

Co-advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

ในชีวิตของคนเราย่อมผ่านเหตุการณ์มากมาย บางเรื่องราวได้ถูกลบเลือนไป แต่บางเรื่องราวกลับอยู่ในความทรงจำไม่ว่ายามหลับ หรือเมื่อยามตื่น ตลอด 2 ปีที่ผ่านมาในการได้ศึกษาระดับปริญญาโทที่ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเป็นอีกขั้นตอนหนึ่งของชีวิตที่จะอยู่ในความทรงจำและจะทำให้ผู้วิจัยระลึกถึง ไม่มีวันลืมเลือน

กว่าวิทยานิพนธ์เล่มนี้จะสมบูรณ์ขึ้นมาได้ มันมีที่มาและปัจจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย ที่ช่วยเป็นแรงผลักดันให้ทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ผู้วิจัยขอกล่าวถึงคือ ครอบครัว ไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ และ น้องสาวของผู้วิจัยที่ได้อยู่เคียงข้างด้วยกำลังใจอันอบอุ่นมาตลอดตั้งแต่ผู้วิจัยจำความได้ ความยากลำบากอันได้มาด้วยความสำเร็จครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยรู้ว่าไม่มีใครอีกแล้วที่รักและคอยเข้าใจเราอย่างแท้จริง โดยไม่หวังผลประโยชน์อะไรเพื่อตอบแทน การให้การศึกษาก็ว่าความต้องการและความสามารถของเราจะพึงมีได้ เป็นการให้โอกาสในชีวิตคนๆหนึ่งด้วยความปรารถนาดีอย่างดีที่สุด ความจริงแก่ท่านให้ผู้วิจัยเกิดมามีชีวิตก็ทดแทนให้ไม่หมดไม่สิ้นแล้ว

นอกจากนี้ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณครูอาจารย์ที่ได้เฝ้าสั่งสอนลูกศิษย์คนนี้ทุกคน ด้วยจิตวิญญาณของความเป็น “ครู” ที่แท้จริง แม้หากว่า “ครู” ไม่ได้สอนด้วยศิษย์ด้วยความเมตตา วิทยานิพนธ์เล่มนี้คงไม่สามารถเสร็จได้ทันเวลาอันจำกัดของภาคการศึกษา 2544 ผู้วิจัยรู้สึกปลื้มใจอย่างที่สุด ที่มีโอกาสได้มาเป็นศิษย์ของคุณครูทุกท่าน โดยเฉพาะที่ภาควิชาวาทวิทยาและสื่อสารการแสดง สถานศึกษาแม้จะไม่ใหญ่โตเหมือนภาคอื่น ๆ แต่ในความเล็กกลับทำให้อบอุ่นเหลือเกิน

ผู้วิจัยต้องขอขอบใจเพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ วทวิทยาทุกคนที่เป็นกำลังใจให้กันและกันตลอดมา อยู่ที่นี่มีครบรสเหมือนอาหารที่อร่อย 2 ปีที่พวกเราพร้อมทุกข์ร่วมสุขกันมา มีทุกความรู้สึกที่มนุษย์สามารถรับรู้ได้ และเราก็มีคนที่สามารถสร้างความรู้สึกเหล่านี้ให้เกิดขึ้นได้เสมอ จะเอาอารมณ์ไหนให้บอกมาพวกเรามากจะรู้ดีใครเหมาะกับความรู้สึกแบบใด

ท้ายที่สุดผู้วิจัยต้องขอขอบคุณ โชคชะตา ที่ ณ วันนี้ ทำผู้วิจัยรู้สึกถึงความภาคภูมิใจในชีวิต ทั้งที่เมื่อก่อนผู้วิจัยรู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจมาตลอดในการเกิดมาเป็นตัวเอง แต่แค่เพียง 2 ปีที่ผ่านมาทำให้ผู้วิจัยพบเจอหลาย ๆ อย่างที่ดีในชีวิต รวมทั้งรู้จักชีวิตของตนเองให้ดีขึ้น ...หรือบางทีโชคชะตาอาจจะให้เรารู้จักรอคอยเพื่อให้ได้สิ่งที่คิดว่า...และที่จะลืมไม่ได้ขอขอบคุณความเจ็บปวดทุก ๆ ครั้งในชีวิต ที่คอยเตือนให้รู้ว่าชีวิตเราจะต้องก้าวไปสู่วันข้างหน้าที่สุดใสและจะไม่ยอมกลับไปเจ็บปวดอีกต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญรูปภาพ.....	ณ
บทที่	
1. บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 ปัญหาคำวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตการวิจัย.....	4
1.5 นิยามศัพท์.....	4
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	4
2. แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
2.1 แนวคิดเรื่องวาทกรรม.....	6
2.2 แนวคิดเรื่ององค์ประกอบของศิลปะ.....	10
2.3 แนวคิดเรื่องสัตยวิทยวิทยา.....	14
2.4 เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	25
3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	27
3.1 รูปแบบงานวิจัย.....	27
3.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล.....	29
3.4 วิธีดำเนินการเก็บข้อมูล.....	31

สารบัญ

หน้า

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4 ผลการวิจัย.....	33
4.1 ผลการวิจัยข้อที่ 1.....	33
4.2 ผลการวิจัยข้อที่ 2.....	63
4.3 ผลการวิจัยข้อที่ 3.....	89
4.4 ผลการวิจัยข้อที่ 4.....	135
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	153
5.1 สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล.....	153
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	160
รายการอ้างอิง.....	162
ภาคผนวก.....	165
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	173

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1. ภาพประกอบในบทที่ 1	89
2. ภาพประกอบในบทที่ 2	91
3. ภาพประกอบในบทที่ 3	93
4. ภาพประกอบในบทที่ 4	95
5. ภาพประกอบในบทที่ 5/1	96
6. ภาพประกอบในบทที่ 5/2	97
7. ภาพประกอบในบทที่ 6	98
8. ภาพประกอบในบทที่ 7	99
9. ภาพประกอบในบทที่ 8	100
10. ภาพประกอบในบทที่ 9	101
11. ภาพประกอบในบทที่ 10-11	102
12. ภาพประกอบในบทที่ 12	103
13. ภาพประกอบในบทที่ 13	105
14. ภาพประกอบในบทที่ 14-15	107
15. ภาพประกอบในบทที่ 16/1	108
16. ภาพประกอบในบทที่ 16/2	108
17. ภาพประกอบในบทที่ 17	110
18. ภาพประกอบในบทที่ 18/1	111
19. ภาพประกอบในบทที่ 18/2	112
20. ภาพประกอบในบทที่ 19-21	113
21. ภาพประกอบในบทที่ 22	114
22. ภาพประกอบในบทที่ 23	115
23. ภาพประกอบในบทที่ 24	116

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
24. ภาพประกอบในบทที่ 25	117
25. ภาพประกอบในบทที่ 26	119
26. ภาพประกอบในบทที่ 27	120
27. ภาพประกอบในบทที่ 28	121
28. ภาพประกอบในบทที่ 29	122
29. ภาพประกอบในบทที่ 30-31	124
30. ภาพประกอบในบทที่ 32	125
31. ภาพประกอบในบทที่ 33	126
32. ภาพประกอบในบทที่ 34	127
33. ภาพประกอบในบทที่ 35	128
34. ภาพประกอบในบทที่ 36	129
35. ภาพประกอบในบทที่ 37	130